

ЖЫЙЫЛУУ

Казбек Коков Россей Федерацияны Президентини СКФО-да толму эркинликке келечисинде советни кенгешине къатышханды

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Россей Федерацияны Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толму эркинликке келечисинде советни видеоселектор кенгешине къатышханды. Жыйылыну Юрий Чайка бардырганды. Анга РФ-ни жарыкландыруу министри орусбасары Татьяна Васильева, Уруну эмда иш бла жалчытыу жаны бла федерал службаны башчысы Михаил Иванков къошулганды. Кенгешде Украинада энчи аскер операция бардырылган кезиуде СКФО-ну регионларында халы тухучулугун кючлендириу амаллары сюзюлгенди.

«Энчи аскер операция башланганлы социал болуму осалландырып, миллетлени бир бирлерине юсюртор, халкыны къоркъу-тур, ол санда террорчулык ишле хазырлана турадыла, деген ёторюк халпарла жайыу бла элгендир мурат бла бузукчу ишлерин тирилгендиле», - дегенди СКФО-ну полпреди. Юрий Чайка билдиргенича, быйыл 24 февралдан 11 апрельге дери округну власть органларына террорчулык ишле хазырлана турганларыны юсюнден 100-ден артык билдириу келгенди. Алагъа кере 1,5 минг чаклы бир объект тинтилгенди. Ёторюк билдириуле этилгенлери бла байламлы 62 уголовный иш ачылганды. Полпред ёторюк халпарлары билеп жайганага кыжау ишни кючлендирге керек болганын чертип айтханды. Ача бла тыш кыралладан жалчытылган коммерциялы болмаган организа-

циялары юслеринден да сёз барганды. Росфинмониторинги СКФО-да Регионал аралы управленисны шартларына кере, округда аллай 88 биригу ишлейди. 2021 жылда алагъа тыш кыралладан 300 миллион сом чаклы бир ёдюрюлгенди. «Аланы не ишле тындыр-ганларын терен тинтиуну, ол санда шендоюгу энчи аскер операцияга кыжау бурулган мадарла этгенлерин бла кыалганларын ачыкылау дурус кереме», - дегенди полпред. Советни жыйылыуунда дагыда иш хакъ теленмей жыйылган борчу азайты-

уу мадарларына, РФ-ни Президентини билим беруу жаны бла буйруклары къалай толтурулганларына кыралганды, Украинадан, Донецк эмда Луганск халк республикаладан округга келгенлеге болушук этуно амаллары сюзюлгендиле, тийишли буйрукла да берилгендиле. Кенгешге къатышханланы полпредни жангы орунбасары бла да шагырей этгендиле. Андрей Шабалин кадрла политика, кырал граждандар куллукуну, коррупция эм башха бузукчулыкканы болдурмауну сорулары бла кюреширикти. Дагыда РФ-ни Президентини округну жеринде примыйли ишлерин бардырылды. КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

ПАРЛАМЕНТ

«Баш борчубуз – жаз башы сабан ишлени кезиуунде эм тынгылы бардырырга»

КъМР-ни Парламентини таматасы Татьяна Егорованы башчылыгында законла чыгарыуу органы президиумуну кезиулу жыйылыу болганды. Анда «правительстволу сагъатны» чеклеринде жаз башы-сабан ишле къалай барганды сюзюлгенди. КъМР-ни эл мюлк министри Хасан Сижажев докладын 2021 жылда эсеплен башлаганды. Аны айтханына кере, жаз башы сабан ишле урлук, семиртгичле, битимлени заранладан саклау затла, отлук бла жалчытылууга, техниканы хазырлыгына кере кыралладыла. Эл мюлк бла кюрешгенлеге методика, консультация, башха болушук берир мурат бла штаб кыралганды.

Ал тереуге кере, быйыл республикада урлук 281,2 минг гектар жерде себилдикли, андан мирзеуе 221,3 минг гектар, ашылыкка 13 минг гектар, кёгетлеге 15,4 минг гектар, картошка 7,2 минг гектар, техника битимлеге уа 24,2 минг гектар бёлюнеди. Урлукну юсюнден айтханда, 13 минг тонна керек

боллукду. Урлукну тыш кыралладан келтириу соруу да сюзюлгенди. Алай аланы багылары 40-70 процентге ёсгендиле. Жерчилик бла кюрешгенле ала-ны ата журтлу урлук бла алышырга боллукду. Аланы тюз сайлаганда, агротехнологияла толтурулганда, кесибизни урлукла тыш кыраллыладан осал болмаганларын чертгенди. Хасан Сижажев битимлени заранладан саклауда керекли затла болганларынын чертгенди, алай аланы жарашдырганда тыш кыралладан келтирилген химиялы затла къошулгандары ючюн багылары 45-60 процентге ёсгендиле. Аны ючюн министерство аланы чыгарган предприятяла бла эл мюлк бла

кюрешгенле ата журтлу эм тыш кыраллы продукция бла жалчытыу юсюнден келишимле бардырады. Техниканы юсюнден айтханда, жылны аллындан бери 26 трактор, бир комбайн сатып алыннганды, ол санда 18 трактор лизинг амал бла келтирилгенди. Биогонлюкде битеу да бирге республикада 4755 трактор, будай орган 585 эмда ашылык орган 156 комбайн бардыла. Быйыл «АПК-ну продук-

циясын тыш кыраллага сатуу» регион проектни чеклеринде жерни битимлигин илгендириу жаны бла мадарла андан ары толтуруладыла. Мелиорация жумушла бардырып, 10,5 минг гектар жерни хайырларырга берирге белгиленди. Сёз тахта кёгетлени асырау жаны бла жангы жерлени кырауну юсюнден да барганды. Быйыл бешин битдирге мурат барды, аланы барысында да 25,7 минг тонна продукцияны сакларга онг боллукду. Эл мюлк бла кюрешгенлеге быйыл кырал себеплик 2,38 миллиард сомга жетгенди. Мартны ахырында «Гитче эм орталык предпринимательство эмда энчи предприниматель ишге себеплик» миллет проектни «Агростартап» бёлюмюне кириге сюзюлген документлени алып башлагандыла. Битимчиликке бла малчылыкка кырал себеплик документлени уа 22 апрельге дери кёргозторге боллукду. Ахыры 2-чи бетдеди.

КЪАЙГЫРЫУ

«Жарык къонакбайлыгыгыз ючюн, сау болугуз!»

Алгъараклада Долинскде «Радуга» реабилитация арагъа Макеевкандан сабийле келгенлерини юслеринден билдирген эдик. Бу кюнде ары барып, къонак жашчыкыла бла кызыкыла къалай турганларына кыраганма, ала бла ушак да этгенме. «Радуга» бусагъатда Макеевкандан келген отуз беш сабийге къонакбайлык этеди. Ала мында турган заманларында эрикмез ючюн, къайгыларын да чачар ючюн анда ишлеге кюллариныдан келгенни аямайдыла. Жаз башыны жылы кюлдеринде кызыкыла бла жашчыкылыны солуу паркга, башха айтат жерлеге да элтедиле. Сабийле, тууган жерлеринде уруш къазуаты бара турганлыкка, мында окуп, билим алырга кереклисин да унутмайдыла. Ишлерин тынгылы билген устала макеевкыла бла дерсле бардырадыла. Хар зат да мектепдечеди. Андан сора да, сабийлени араларында жырга, теспеуге, сурат ишлеуге, эшиуге, дагыда кеп башха усталыклагъа хунерлери болганларыны айнтыууга да арада аслам эс бурулады. Битеу ол дерслени алагъа устала береди.

Къонак кызыкыла бла жашчыкыла бизни миллет культурагъа да эслерин бек сыйоп беледиле. Ала миллет теспеулерибизге, къабарты, малкъар тиледе сёлеширге да юйренирге энкилейди. Жетижыллык Максим мында хар нени да жаратханын айтды. «Биз зоопаркга барып, анда тюелени, жиянланы, къапланы, айыуу, бёрюну, гитче атчыкылыны, уллу къушланы да кёргенбиз. Бир кюн а парда айланып, гылаула къалада да учанбыз. Ол жолоучулукланы мен бек жаратханма. Бек сыйоп дагыда барлык эдим», - дегенди.

Гитче Лизачыгъ а анга бир ару гинжи келтиргенлерин, арада татлы ашарыкыла бла сыйлаганлары да айтды. Олеся бла Тана уа сурат ишлерге бек сыйгенлерин, энчи отууда алагъа тюрсюнлю карандашла, къагытла, альбомла да бергенлерин, ала уа окъуудан баш заманларын асламында сурат ишлеу бла ёдюрюлгенлерин да бир бирге ал бермей айтхандыла. Сабийлени биргелерине келген Евгения Игоревна Захарова айтханга кере, аланы кёлери жарыкды, ала кюлюп, къууанды да башлагандыла. «Бизни жокылай кепле келедиле, аланы

араларында шолчула, ата-аналары бла келген сабийле, жамауат организациялары къауумлары да бардыла. Арада да иллаула, тюрлю-тюрлю оюла кыраура амалла кёндюле, арбаз уллуду, ариуду, спорт майдан да барды. Нальчик черек да къатыбыздады. Бек башы уа хауа ариуду, тазады. Мында сууну ичеригинг келип турады, бизде ол алай таза туюлду. Хар зат да аламатды, сау болугуз, аллай бийик даража къонакбайлык этгенгиз ючюн», - дегенди. «Биз энчи программа жарашдырганбыз. Анга кере сабийлени узак эмда жуук жолоучулуклагъа чыгъарабыз, конкурсла, викторинала, эришуле да кырабыз. Битеу ол затла бла бирге «Радугада» сабийлени сауулукларына кыайгырыуу да бек уллуду. Бизни борчубуз, бу сабийликке юйлерине не къадырлык, сауулуклу болуп къайтыра этууду. Ол алай болуруна битеу коллектив да къайгырады», - дегенди араны директору Владимир Темботов. ХОЛАЛАНЫ Марзигат. Суратны автор алганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы Электрэнергия бла къоркъуусуз жалчытыу жаны бла штабыны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2016 жылны 7 декабринде чыгарылган 152-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген къауумна тюзетиуле кийириуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Электрэнергия бла къоркъуусуз жалчытыу жаны бла штабыны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Электрэнергия бла къоркъуусуз жалчытыу жаны бла штабыны къауумна къабыл кёрюну юсюнден» 2016 жылны 7 декабринде чыгарылган 152-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген къауумна былай тюзетиуле кийирирге:

а) Штабны къауумна бу адамлары къошаргъа:
Коченко Р.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы къурулуш эмда жашау журтла-коммунал мюлк министрини орунбасары
Чималаны Т.Ж. - Къабарты-Малкъар Республиканы Тарифле эмда жашау журтлагъа надзор этиу жаны бла кырал комитетини председателини орунбасары;
б) Штабны къауумундан А.Н. Абуковну, К.Г. Тисленкону, А.А. Хамуковну кетериге;
2. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы

К. КОКОВ

Нальчик шахар, 2022 жылны 7 апрели, №36-УГ

Тюбешиле

Элбрус курортну айныууну юсюнден соруулагъа кырагандыла

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Кавказ.РФ акционер обществовну таматасы Хасан Тимижев бла ишчи тюбешиле бардырганды. Аны кезиуунде «Эльбрус» курортну айнытыу жаны бла соруула сюзюлгендиле эм Къабарты-Малкъарда башха инвестиция проекле къалай тамамланганларына кырагандыла, деп билдиргендиле республиканы оюучусуну пресс-службасында.

Республикага келген туристлени орнатыуу бла байламлы инфраструктураны кырауу, санцияланы салганларына да кырамай, баш борчларыбыздан бирлери болганлай къалады. Жуук заманда Азау ёзени тапандыруу жаны бла ишле башлангыкыдыла, ол санда машиналары салыуу жер да ишленирикти, деп билдиргенди Хасан Тимижев. Андан сора республиканы

курортларында къоркъуусузлыкканы жалчытыу жаны бла соруула сюзюлгендиле. Хасан Тимижев Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысына кеп болмай Москвада РФ-ни МЧС-ини таматасы Александр Чурпуну бла тюбешилени юсюнден айтханды. Анда сёз туристлени бла альпинистлени къоркъуусузлыкларын жалчытыуу, жолоучуланы къалай бир келгенлерин эсепге алыуу, контроль этиуно эм

алгын таулада болган приютланы жангыдан кырауну юсюнден барганды. Тюбешиле кезиуунде туризмни айнтыууга себеплик этерик инвесторланы чакырыу юсюнден да сёлешингенди. «Республиканы курортлары тапандыруу эм алагъа адамла сыйоп келирча жарашдырылган проеклеге болушук берликбиз», - дегенди Казбек Коков.

Республика – предпринимательлеге болушуу жаны бла эм иги регионланы санында

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Коков КъМР-ни Предпринимательлери эркинликлери жаны бла уполномоченный Юрий Афасижев бла ишчи тюбешиле кыраганды. Ала 2021 жылда тамамланган ишлени эсеплерине эм келлик заманда планлагъа кырагандыла.

2021 жылда Къабарты-Малкъарда гитче эм орта предпринимательствону субъектлерины саны 7 процентге ёсюп, 2022 жылны аллына 19 минден артык предприятие эм энчи предприниматель болгандыла. Ол кёрюмдюле Россейни Федерал налог службасыны Бирлешген реестриндендиле. Бизнес бёлюмде 59 минден артык адам ишлерин бардырадыла, алты бизнес-инкубатор ишлейди, алада МСП-ни 72 субъекти орналды да 269 уруну жер кыралыды. «деп билдиргенди регионну Башчысына Юрий Афасижев.

Гитче эм орта бизнесе билеклик этиуно чеклеринде, дагыда республикада тийишли инвестиция болуму кырау ючюн бир ненча регион проект бардырылды: «Кеслери иш жарашдырган инсанлары урунуларына ахшы болула кырау», «Бизнесни жегил башларча эм тап бардырыра болумланы кырау», «Гитче эм орта предпринимательствону субъектлерины терк айнылары». Жангы коронавирус жукъган арууну жайылган болумларында болушук этиу регион халлы амаллагъа эс бурулады, гитче эм орта бизнесни плановый тинтиулерине мораторий салыннганды.

Къабарты-Малкъар Республика биринчи чекленулени кезиуунде тюрлю-тюрлю кырал себеплик онганы санлары эм маганалылыклары бла 15 эм иги регионну санына

«Сабийлени аш-азыкларына контрол кючленерикиди»

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Роспотребнадзору КъМР-де Управлениясыны таматасы Жирслан Пагов бла ишчи тюбешиле бардырганды. Республиканы баш кырал санитар врачы регионну оюучусуна 2021 жылда санитар эпидемиология хал осалга кетмез эмда хайырлануучуланы эркинликлери саклануу ючюн не иш бардырылганыны юсюнден отчёт этгенди.

Къабарты-Малкъар Республика биринчи чекленулени кезиуунде тюрлю-тюрлю кырал себеплик онганы санлары эм маганалылыклары бла 15 эм иги регионну санына

КъМР-де бёлюмюно коллективине жангы коронавирус инфекция жайылган кезиуде ишлерин уллу кел салып бардыргандыла эмда бийик усталыклары ючюн жюрек ырызлыгыны билдиргенди. «Ишни кёллюго башчыгызны басып турганына да кырамай, сиз регионну халкыны жашау маганалы жумушларын тири бардырганысыз», - деп белгилегенди республиканы Башчысы.

Тюбешиле кезиуунде ичер сууну, токенледе бла ашханалада сатылган аш-азыкканы къоркъуусузлугун жалчытыууга энчи эс бурулганды. 2020-2021 окъуу жылда Роспотребнадзору КъМР-де бёлюмю окъуу юйледе пландан тышында 266 тинтиу бардыргандыла, аш-азыккы керекле бла жалчытанладан да 19-суна да контрол этгендиле. Прокуратураны органлары бла бирге 63 тинтиу иш этилгенди. «Сабийлени аш-азыкларына контрол кючлене барлыкды», - деп чертгенди Казбек Коков.

Бу тюбешиле юсюнден Казбек Коков кесини телеграм-каналында билдиргенди. Анда айтылганыча, республикада пандемия бла байламлы жукъган арууладан ауруганлары саны 2020 жылдан эсе 34 процентге кеп болганды. Аны бла бирге алты аруудан, ол санда пневмониядан бла стрептокок инфекциядан, къыйналганлары саны азайганды. Дифтериядан, столбнякдан, эпидемиялы паротиттен, краснухадан эм башха къоркъуулу инфекцияладан ауруганла уа ачыкыланмагандыла. Республиканы Башчысы Роспотребнадзор

«Баш борчбуз – жаз башы сабан ишлени кезиуонде эм тынгылы бардырырга»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Сезоно ахырында Хасан Сижаже халкыны чырмаусуз аш-азык бла жалчыты, социал магъаналы продуктлары кыстыгыгын кырау, тыш кыраллы продукцияны кесибизни товарла бла алышыу министрствону баш борчлары болганларын чертгенди. Ол ишилени бла продукцияны ёлчечи азаймагъанларын, складлада аш-азык керекли тенгли сакланганларын белгилегенди.

Сабан ишлени бийик даражада, агротехнология болжалланы бла измелени бузмай бардырырга битеу ырыскы-техника кереклерибиз бардыла, деп белгилегенди ол.

Докладчыга депутатланы соруулары кеп болгандыла. Татьяна Егорова санкцияла эл мюлке салган зараны, урук жетгенин бла кьалганын билдире суйгенди. Министр

санкцияланы хатасындан ол жетмезлигине кьоркьу болмагъанын чертгенди. Багъала торленгенлерине да кьарамай, уруккуну, семиртгичлени, керекли препаратланы келтириу жаны бла битеу келишимле этиленди.

Кюзлюккени юслеринден айта, Хасан Сижаже ала 58,3 минг гектарда себиллагъанларын билдиргенди. Билим беруу, илму эм жаш телюно ишлери жаны бла комитетни башчысы

Нина Емузова уа школчуланы тахта кегетле бла жалчытыу мадарланы белгилеп, министрден алагъа эс буругъа тилегенди. Уруну, социал кьоруулау эм салукъ сакълау комитетни башчысыны орунбасары **Владимир Безгодько** уа гиче бизнесге себепликни юсюнден айтханды. Профилироу комитетни башчысы **Артур Текушев** эл мюлке бла кюрешгенлени аллында магъаналы борчла

тургъанларын чертгенди, ол санда уруккуну кьоркьусун, жерни тымылгынын игилендириу, тирликни кёбейтиу, алай бла уа быйыл дефицит болмазын жалчытыу жаны бла мадарланы белгилегенди ол.

Ахырында парламентарийле жууалы органлагъа эсгертиле кьабил кегенди.

Президиумну жыйылыуунда уа башха соруулагъа да кьаралганды. «Халкны жюрютюкне автомобиль, шахарда ток бла ишлеген, темир жол транспорт бла жалчытыуу кьоруу юсюнден» республикалык законну 3-чю статьясына тюзетиуле сюзолгенди.

«Организацияны регион инвестиция проектлени тизмесине кьошуу, неда ары кийириуге чек салыуу, белгиленген тизмеге тюзетиуле кийириуу нызамыны юсюнден» республикалык законну проектине да кьаралганды.

Депутатла федерал законпроектлени да тингенди. Ол санда РФ-ни Гражданин-процессуал кодексини 211-чи статьясына эмда РФ-де Административ судлени кодексини 244-чю статьясына тюзетиуле сюзолгенди. КьМР-ни Парламентини Жамауат кьоркьуусулук эм коррупцияга кьажуу комитети уа РФ-ни Кьырал Думасына эки законпроектни хазыраганды: «РФ-ни Арбитраж процессуал кодексини 60-чы статьясына эмда РФ-ни Гражданин процессуал кодексини 51-чи статьясына тюзетиуле кийириуу юсюнден» эмда «РФ-ни Административ бузукьукъланы кодексини 25.5-чи статьясына тюзетиуле кийириуу юсюнден». Президиум аланы да тингенди.

Депутатла КьМР-ни Парламентини кезиууле жыйылыуун 21 апрельде бардырырга келишгенди.

КьМР-ни Парламентини пресс-службасы.

САУЛУКЪ

Кёзлеге багынуу кьыйматлы амаллары

Республикалык клиника больницаны кёзню микрохирургиясы бёлюмюнде катарактаны кетерича малоинвазивный операцияны амалларына тюшонгенди. Биююнлюкде Кьабарты-Малкьарда кьысха заманын ичинде тамамланган, арда кьыйын чурумла да чыкмазча, малоинвазивный операция бардырырга онг берген жангыз аппарат ишлейди. Былай даражалы оборудованины сатып алыу катарактаны багынуу игилендириуге уллу себепликди.

Жангы технологияла операцияны кезиуонде кёзню ичинде басымны физиология жаны бла тийишли халда тутарга болушадыла. Аппаратны кьыйыры роговицаны этине заран жетиуно азайтады эмда хрусталикни инжисини фрагментациясын терлендириди.

КьМР-ни Саулык сакълау министрствону пресс-службасыны

таматасы Алиса Тарим бизге билдиргенине кёре, биююнлюкде РКБ-ны кёзню микрохирургия бёлюмюнде 2022 жылны биринчи кварталына 90 жууук операция бардырылганды.

Кёзлени ауругъанларын багынуу ОМС полисге кёре хахьсызды.

АЙДАБОЛЛАНЫ ДЖАМИЛА.

Кьабарты-Малкьарда экстремист кьауумга кирген жаш адамла жууулха тартылгандыла. Россейни ФСБ-сыны республикада Управлениасыны кьулукчулары ачыклагъан кьауумга 11 адам киргенди. Аланы арасында эм таматагъа 45 жыл болганды, кьалгъанлары уа - 25-35-жыллыкъла.

Оюм

Динни ариу юлгюле бла жаяргъа тийишлиди

«Экстремист кьауумга киргенде, дин патрульла кьурап, республиканы районларында жашагъанлагъа психология эм кюч жаны бла да кьысылуук этендилене...», деп айтылады УФСБ-ны билдирююнде.

Терслеу материалланы Урван районну судю тинтип бошагъанды. Экстремист кьауумну кьурагъанладан бири РФ-ни УК-сыны 282.1-чи статьясыны 1-чи кесегине кёре терленгенди. Аны условный амал бла тутарга деп, 4 жылга сюд этилгенди.

Кьалгъанла уа РФ-ни УК-сыны 282.1-чи статьясыны 2-чи кесегине кёре терленгенди. Ала энди жууук 2 жылларын тутмакъда ётдорюкюле.

Жашла бизни халкыны келечилери болганларын эсге аласкъ, ала, баям, исламны аты бла бардыргъандыла аманлык ишлени, динибиз ючюн кюресибиз деп, башха динлени аманлагъандыла, сыйларын тюшюргенди, кёрюп болмаулукуню ниетлерин жайгандыла.

Ала «ислам» деген сёз тёзюмлюк, мамырлык деген магъананы жюрютгенин билмейли этген болурла бу ишлерин? Аллахталаны дини муслийманланы тюзлюкге, тенгликге чакъырады, башха динлени аманлауу, зорлук сынаткуну унамайды. Анга уа Мухаммад фаягъамбарны жашауундан юлгюле да шагъатлыкъ этдиле. Ма аладан бири. Бир жол фаягъамбар олтурган жерле бир чойюлтюню асырарга элтгенди. Мухаммад ёлюню кёрюп, ёрге турганды. Сахабала анга сейир этип, ол чойюлтюню, дегенди. Мухаммад а: «Ол а адам тюрлюлюк» деп, кьабарлагъа баргъанлары кьаууму кёз алдан кетгини суюлгенлей турганды.

Ма кёресиз, бу юлгю окуна тамамды муслийманланы башха динлени келечилерине не кёзден кьарарга кереклисине. Алай, жасыргъа, бир-бир жаш адамларыбыз исламны кючю, зорулау болушлугу бла жаяргъа сую

едиле. Эсигиздемиди, алгъаракълада жаш адамла ичип турган абаданланы тюйгенлери? Ала кеслерини «жигитликлери» социальный сетледе басмалагъан эдиле.

Видеода сакъал ийген жаш адам жыл саны 60-дан атлагъан эр кишини бир неча кере бетине урганы кёрюнюлдю. Тамата алайда аягы

анларыны юсюнден дин кьулукчула да терк-терк айтычуудула. Экстремизмин жайылууну социал сылтаулары да болурла. Былайда уа юлгюле 2014 жылда бардырылган тинтуну сагъынрыгъа суюбиз. «КьМР-де экстремизмини бла терроризмини мурдору, сылтаулары эм болмуу – жамаут-ны оюмуна таанып» деген аналитика отчётда жаш телюно арасында бардырылган соруу басмалангандыла.

Анга 650 адам кьатышханды. Экстремизмин жайылууну сылтаулары арасында уа социал кемчиликлени (26,5 процент), жамаут байлагъа бла кьолайсызлагъа юлешингеннин (24 процент), жаш телюно измелери, проблемалары жалчытынмагъанларын (24 процент) белгилегенди.

Соруу бардырылгандан бери 8 жыл озганды, болсада биююнлюкде да экспертле экстремизмин ниетлерин жайылууларыны сылтауларына жашауда тюбеген чырмаулагъа кёл салмай, ат башында кьарагъанларыны, жашауларына жууалпылыкъдан кьоркьугъанларыны, тамата телю бла байламлыкъла юзюлгенлерини, жамаут жашаугъа бишмеленлерини санаидыла. Аны бла уа экстремист ниетлени жайыуу бла кюрешгенле хайырланып, жашларыбызны аманлыккы кьауумлагъа кьошадыла, аланы келир жашауларын буздыла. Анга жамаут саулай сакъ болурга керекди.

2014 жылда уа Нальчикде халкыла аралы ислам жыйылыуу бардырылганды. Анга ислам илмуда аты артыкда белгли алимле, ол санда шейх Али аль Карадаги да кьатышхан эдиле. Ол башха кьулукчуларыны арасында Муслийман алимлени халкыла аралы союзуна башчылыкъ этгенин белгилерчады.

Конференцияны ахырында анга кьатышханла энчи документни кьабил кегенди. Анда зорулкыла, ёлтюрюле, чачдыруула срият бла эркин этилмегенлери, исламны жорулкларына, ниетлерине келишмегени жазылды. Ол угъай, былай кьажуу ишле муслийманлагъа кьажуу тургъанлагъа исламга терроризмини бла зорулкуну дини деген атны атарга онг бердиле. «Битеу бу эркин этилмеген жумушла исламны жайылууна чырмау этдиле, башха динлени келечилерин бизге кьажуу тургъастадыла...», деп айтылады документде.

Аны сагъынганбыз, исламны атындан патрульла кьурамай, аны бла адамланы кьоркьутмай, абаданланы тюймей, дини магъанасына, измелерине, жорулкларына юйренселе, динибизни ариу юлгю кёргюзтүп жайсала хайырлы болмаз мы эди?

МУРАТЛАНЫ АЛИЙ.

КЪАЙГЫРЫУ

Кьабарты-Малкьар аскерчилерине тутхучулукъ этерикди

Жууукъ заманда Кьабарты-Малкьар Донбассда жашагъанланы кьоруулар ючюн бардырылган энчи аскер операцияга республикадан барып кьатышкан аскерчилерине гуманитар жюк жиберликди. Аны юсюнден КьМР-ни Правительство Президентле орунбасары, Донецк эмда Луганск халк республикалада жашагъанлагъа болушлукъ этиу жаны бла оператив штабны башчысы **Марат Хубиев** билдиргенди.

Башчысы **Казбек Кокону** буйругъу бла гуманитар жюкден 10 тоннасын хазырай турабыз. Ары аш-азык керекле, ичер суу, кийимле, бек керекли затла да киреде. Аскер операция бара турган кезиуде хар солдатха бла офицерге юйден посылка алыу бек кычуун кёрюнюрюк билебиз. Ол себеден алагъа тутхучулукъ этебиз, сау-саламат кьайтырларын да сакълаибиз, - дегенди ол.

Алгъаракълада Кьабарты-Малкьар Добассда жашагъанлагъа гуманитар болушлукъну 140 тоннасын жибергенди. Андан сора да, алай жюкле республиканы хар районундан да кьошакъ халда ётдорюлгенди. Жюкери бла машиналаны жолгъа тебериуге регионну жаш телю организацияларындан волонтерла болушадыла. Республиканы жамауаты да гуманитар жюклене жыйышдыруугъа тири кьатышадыла.

Биююнлюкде КьМР-ни Уруну эмда социал кьоруулау министрствосуна «Ра-

дуга» сабий реабилитация арасында Донецк халк республикадан келген сабиале турадыла эмда медицина, психология, социал болушлукъ да аладыла. Аланы кесулер бошолса, «Радуга» Донецкден сабийлени башха кьауумун аллыкъды. Донбассда жашагъанлагъа кьонакбалык этерге Кьабарты-Малкьарны дагыда бир неча санаторий хазырдыла.

ЮСОУПЛАНЫ ГАЛИНА хазырагъанды.

ЖЖК

Кёп фатарлы юйлени ремонту – аланы иелерини боюнларында

Кьабарты-Малкьарда Кёп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этиу жаны бла фондну башчысы Кьулийланы Мустафир социал сетледен биринде бардырылган тююнлей эфирни кезиуонде гражданданы сорууларына жууап бергенди.

Кьулийланы Мустафир айтханды кёре, адамла юйлерине тынгылы ремонт этилурча телюлерин фондха кёчюрюрге керекдиле неда, кеслери онулашып, энчи счёт ачып, ары жияргъа эркиндиле. Биринчисинде шёндю абонентлени атлары бла 94 минг лицевый счёт барды. Кьалай-алай болса да, бу амалдан биринде тохташмай болуукъ тюйюлдю.

Ал кезиуде ахчаны жыйыу артык женгил тюйюлдю. Аны берирге кереклисин англамагъанла, иш этип телюмегенле да болгандыла. Аны ючюн жыл сайын жаланда беширге юйге ремонт этерге кьолдан келе эди. 2018 жылда 15-20 юй жангырылганды, андан сора уа аз-аздан иш тынгылы бардырылып башлагъанды. Бурунгу жыл фонд муниципалитетлени барында да битеу да 80 юйге ремонт этгенди. Былтыргъы программада 102 юй бар эди да, аланы аслам кесегинде иш эбине жетдилркенди. Битеуонде этилмегенини сылтауун, фондну башчысы кьурулуш материалланы багъалары кёторюлгенденде кегенди. Дагыда биююнлюкде да телюлерин бермей тургъанланы саны да кёпдю, дегенди.

Кьулий улу айтханыча, бу кёрюмдю аз-аздан кёторюле барады. «Бурунгу жылга дери ол 58 процент болгъан эсе, андан сора 74,3 процентге жетгенди. Абонентлени арасында ангалаты ишни тынгылы бардырып, нызамга сыйынмагъанланы да кьапха жияргъа онг таба баргъан кезиуде, быйылны ахырына аны 91-93 процентге жетдирирге таукелбиз, - дегенди.

Жыйылган ахча бир жанына кетмейди. Хар капеге да тергеледи, жаланда ише кьоратылады. Инсан теген ёлчечин билдирге сую эсе, фондха сёлешип соруугъа эркинди. Анда дагыда ол жашагъан юйге кьабан ремонт этилигин да айтырыкыдыла.

Ахчаны нека телерге керекме, эм фонд бла келишим этмегенне дегенле да тюбейдиле. Мустафир Ахматович белгилегенича, алай келишим этилмейди, алай фатарны исине керек эсе, фонд анга угай дерик тюйюлдю. Айтылганыча, келишимни болгъанына неда болмагъанына да кьарамагъанлай, юйге ремонт

этиу, аны себепли телю беруу да анда жашагъанланы борчуду. Телюмегенлени ишлерине сюд кьарайды, борчларын банк карточкаларындан тыады. Абонентни ол заты жокъ эсе, ише сюд приставла жыйышадыла.

Башында айтханыбызча, ахчаны фондха угъай, энчи счётха жияргъа амал барды. Алай биююнлюкде ол жаланда сёгиз юйде барды. Саулай республикада уа кёп фатарлы юйлени саны 2,5 мингге жетеди. Ол алай нек болгъанын Кьулийланы Мустафир былай анылатханды: «Энчи счётха кёчген граждандала ахчаларын тутарык банкны кеслери сайларга керекдиле. Ызы бла подряд организацияны излейдиле, ол кьаллай ишле этеригин эмда аланы болжалын белгилейдиле, кьастовгогъа да эс батладыла. Кьысхасы - хар зат аланы кеслерини жууалпылыгындады».

Телюню ёлчөми бир квадрат метр ючюн 6 сом 22 капекди. «Ол биринчи кюнден бери тюрленмей турады. Алтмыш фатарлы беш кьаты юй бир жылга 260-280

минг сом жияргъа болуукъду. 2015 жылдан бери алып тергесенг да, счётда алай кёп ахча жыйылмазлыгы баямды. Аны ючюн болур, ал кезиудеде быллай счёт ачханла арда жумушларын фондха буюргъанлары. Ол а, айтханыча, хар жумушну кеси боюна алады, подряд организациялагъа кьарайды, ишлерин контрольда тутады. Ызы бла беш жылны ичинде кемчилик табылса, хахьсыз жангыдан тап эдиреди», - деп белгилегенди фондну башчысы.

Тынгылы ремонт этиу жаны бла регион программа отуз жылга созулады. Аны ичинде кьысха болжаллы программа бардыла. Ишлени багъалары, башха энчилериде да алада тохташдырыладыла.

Кёп фатарлы юйге тынгылы ремонт 30-35 жылга бир кере этилирге керекди. Аны болжалы жетмей, алай мадар этмей амал жокъ эсе, ТСЖ неда юйю жумушларына кьараган компания кьармашыргъа борчлудула. Адамла аны кеслери жыйылып этселе уа, фонд аны багъасын тергеп, ала берлик телюлеринден кетерликди.

Ахырында Кьулийланы Мустафир соруулары неда айтырыклары белгиланла багъа фондну энчи толгонуна **8(800)700-64-12** сёлеширге чакъырганды. Дагыда интернет-сайтларында быйыл ремонт этилик юйлени тизмесине басмалады. Граждандлагъа приём хар баш кюн бардырылады.

УБАШЛАНЫ МУРАТ.

ЭЛ МЮЛК

Урунганланы излемлерин толтура

Урулкуну кьыстау себедиле

КьМР-ни Эл мюлк министрствосундан билдиргенлерине кёре, быйыл жаз башы сабан ишле былтырдан алгъаракъ башлангандыла эм башха заманадача, 281,2 минг гектарда тамамланыллыкъдыла. Мюлкледен урукъла, семиртгичле жетерча бардыла эм энчи техника да ишлемерге хазырды.

Бу кюнде республиканы башха районларында, Майскиде уа сабанлада мирзеулюк нартохно бла чеплеуно урукчуларын себедиле. Бусагъатда нартох 60 гектарда чачылганды. Саулай айтханда, быйыл регионда анга 148 минг гектар чакълы бёлюнгерди. Ол былтырдан 8 минг гектарга кёпдю.

Аны бла бирге, Май районда чеплеуно да бирсиледен алгъа салып башлагъандыла эм биююнлюкде ишлени 70 гектарда тамамлагъандыла. Саулай алып айтханда, быйыл мюлкледен ол 14 минг гектарга чачыллыкъды.

Эсге сала айтсакъ, республикада арт юч жылда чеплеуден 27,5 процентге кёп тирлик алынады - хар гектарды 23,5 центнер. Былтыр 32,5 минг тонна жыйылганды - неда аны аллында эки жылдан 9 эм 24,5 процентге артык.

Нартохно юсюнден айтханда, ол Кьабарты-Малкьарда баш жерни алган битимледен бирине саналады. Былтыр андан 1,286 миллион тонна жыйылганды. Ол да алгын жылдан эсе 1 миллион тоннага неда 4 процентге асламды.

МАГОМЕТЛАНЫ СУЛЕЙМАН.

Сабийлиги

Харунну атасы Сюлемен, Маммеланы Даутуну жашы, кыойчу болганды, ёмюрю кыойчулукта кеткен таулу киши. Башха мал бла кюрешмегенди. Кеси санай билмегенди, алай кыайсы кыою жетмегенин а сюрюуде эслеп кыоюучу эди дейдиле. Жууккуну, ахлуну да узакдан санаялганды, аллай бир эси болганды. Жюзден артык жыл жашап, дуниясын алай алышанды. Анасы уа, Мусукланы

Усталык сайлау

Биринчи жыл бек сынаганды кёчгюнчюлени, шолгга алмагандыла, октур онлары да болмаганды. Артада уа ала ол жаны бла кишиге оздурмагандыла белгиледи. Киши жеринде 7-чи классны айырмалы бошаганды Харун. Ол заманда, немис тилден уста Ширвинт Иван Генрихович да тюзетип, Харун октурга барырга талпыганды. Бу ююрно иги таныганды, тирнеклигин керюп

КыМР-ни 100-Жылдыгына

УРУНУУ – ЖАШАУУНУ ТАМАЛЫ

Маммеланы Сюлеменни жашы Харунну республикада, андан тышында да таныганды, сый бергенле асламдыла. Мюлк жюрютюуде уллу сынауу болган тамата эди ол, КыМР-ни эл мюлкюно сыйлы ишчиси. Кырал аны «Сыйлылыкны Белгиси» орден, «Урунуда айырмалыгы ючюн» майдал, Россей эм республика даражалы махтау кыагытла бла сауыгалганды. Ол КыМР-ни Баш Советини депутатына юч кере айырылганды.

Сарыны кызы Хаджат, сабийлеге кыараганды. Ала юч жаш бла эки кыыз ёсдоргендиле.

Харун жашланы ортанчысы болганды. Ол 1936 жылда тууганды. Акыйбалык болгунчу, уруш башланып, фашистле юйлерин кюйдюрюп, барысы да эшикде кыалганларын, атасы анда жуукларына базынып, аланы Жемталага кёчюргенин Сюлемен кёлю тола эсгере эди. Жерни, урууну суйген адамла эдиле ала, Жемтала уа мал тутарга бек тап болуп, орнала башлаганды эдиле, алай, урушну ызындан аны унуттурган сюрюн тюшюп, онг бермегенди.

Аланы юйюрлери Кыргыстанда Фрунзе областада Ивановский районда Киров атлы элге тюшгөнди. Анда кыарындашла онжылык Рамазан, сегизжылык Харун, алтыжылык Мухадди, да, аталары болушуп, суа юйюр бир кыой сюрюуде кыарап башлагандыла. Сюрюуде ууак аякылы малланы санлары беш жюзге жете эди.

Кыыйн эди ал заманда, болсада Сюлемен жашларын иш хурнеге юйретгенди. Анда ёсгендиле, окыгандыла ала. Харун кыарыгы элде нёгерлери Ксаналаны Мустафаны бла Мухарбийни, Текуланы Чаичини, Текуланы Аминни, Алботланы Мухажирни, Мёлохаланы Солтанни, Чораланы Орусбийни эм башхаланы аруу сёз бла тансыклап сагыныучу эди.

турган колхоз башкыарма анга онгуну кыарап, Харун Фрунзеде эл мюлк техникумга киргенди. Баям, башха онгу да болур эди иги окыгуну жашны, алай, не десенг да, малчылык таулууну кыанындады. Анда төрт жыл окыганды Мамме улу. Эки усталык алып да чыкканды – агроном бла бухгалтер. Ол 1958 жыл эди. Сюлеменни юйюрю аны аллында жылда кыайтхан эди туугун жерге.

Ата журтда

Окып бошоп, бери келгенлей, Харуну Огыры Жемталада кыарлаган «Сукан-Суу» колхозга бухгалтер этип алгандыла. Ол анда юч жыл ишлегенди. Мюлкюно жерчилик жаны бла онгарын керюп, кесин анда сынарга суйюп, дагында төрт жылны агроном болуп турганды анда.

1965 жылда аны Кыашхатауда кыарал банкны таматасы этгендиле. Бир кесек ишлегенлей, Харун жюргети жерге тартханын анылаганды. Алай бла, Тёбен Жемталада «Москва» колхоз председатели, Социалист Урууну Жигити Атабийланы Магомет чакырганды, суйюп барып, ол мюлкде агроном болганды. Эки жылдан а, Кыобан эл мюлк университетде билмин ёсдорген курсланы бошоп, кыайтып кесини элинде тохтаганды. Анда да керек эди уста агроном. Кёп бармай, аны мюлк тамата этгендиле.

«Жаннет иштейме десенг...»

Ол кыулук аны менсиндирмегенди. Харуну ол жылдада этген ишлерин санар онг жокды. Болсада аны кыалай кёл салып керюшгени кёплени эслериндеди: эллиле элине төгерегин ташдан тазалап, сабанлагга кыошхандыла, тамата Прохладна районда колхозга жангы жерле ёсдоргенди, мюлк жангы тирликке ёсдюрюп башлаганды...

Ол заманны эсгере, Харун былай айта эди: «Бир кере узак жерде жыйылыуда бир адам: «Жаннет иштейме десенг, кесинги элинге жууктада этерге кюреш аны», – деген эди. Жамауатны жашауу жангил, кыолайлы болур ючюн, бу зат болушуркыду дегенин этгенди, кимден да юйренгенби. Хар бир юйюрге гектар жер жетип, аны бла кюрешсек, монглу боллукбуз деп, алай эди оюум. Ол затха тюзелирге кюрешгенби, Прохладна жанында мирзеу, нартох ёсдоргенби. Жашил кыудору да болушханды колхозга айнырга...»

Аны сынауун кёпле хайырлангандыла. Ол санда, алда Харун бла бирге ишлеп, артада уа республиканы торлю-торлю мюлклерине таматалык этгенле Габоланы Абдул-Халим, Кыазийланы Мухарбий, Герийланы Ахмади эм башхалары.

Баш кечиндирюу

Арт жылдада Харуну кыайгы этдирген затланы юслеринден да айтырга тийишлиди. Ол: «Кыайдан эсе да келген узбекиле, таджиклиле табайдыла иш мында, бизникиле уа тапмайдыла. Ата-бабаларыны усталыкларын эсге тюшюрюп, мал бла, жер бла кюрешсинле. Ол алдаусуз ишди, аны тап кыарсанг, кыайынынгы кыайтарлыксы», – дей эди.

Ол алай юйрете эди, башларын

Харун Чочайланы Николай Бла.

тутар ючюн, кишиге ышанмаганды, жер алып, аз-кёп болса да, анда урунурга юйренселе, ач боллук тюйюлдюле адамларыбыз деп. Эринчеклик кишини бет жарыкылы этмегини, Леонид Брежнев кыарал тамата болгунчу, 1965 жылга дери пенсия алган болмаганын да эсгере эди ол, бюгюн аны саклап, урунуу жолдан тайганлагга, халккыбызны эринчеклик хорлап барганына жарсый.

«Бир-эки машок картоф керек болур да кыыша, аны ючюн кесими кыыйнап не этеме? Пенсиям келсе, алырма», – дегенле, бахчаларын ханс басып турганла тюбейдиле эл-элледе. Ол бек жарсуйлуду. Бу сагатта чаллык жерлени букчу, аман ёсюм басып барады. Не дарманны да мурдору хансды. Тау биченин ашаган малны сютю да анга кере болады. Андан-мындан келген аш бла жубанган малны сютю да башхады. Аны юсюне ол аш бла не да келеди бизге. Сёз ючюн, амброзия тауда жок эди, энди ёседи», – дей эди тамата.

Андан сора да эт, этден этилген затла чыгарган, бахча битимле, кёгетле хайырланылган комбинатла ачарга, ол жаны бла ишни кыуарга керегин да чертгенди.

Юйюрю

Харун юй адамы Кючмезланы Афюну кызы Люба бла юч жаш бла эки кыыз ёсдоргендиле. Жашланы таматасы Юсюн экономистди, 2014 жылдан бери «Сукан-Суу» мюлкге таматалык этеди. Аны гитчелери, Хадис бла Элдар, бири Москвада, бири мында бизнес бла кюрешдиле. Кызыла да, Джамиля бла Джаннет бирер иш бла кюрешедиле, юйюр тутадыла.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

ТАРЫХ

Ол билим бериюню кыаласы болуп турган эди

Бир-бир элерибизде тарых магьаналы журтла бардыла. Аланы юслеринден кёп таурух, халар да жюрюйдю. Бу хапарыбызда аллай билин юсюнден айттайлык. Ол Кёндөлөндеди, уллу тюкенни кыатында 3-чю номерли мектеп болуп турганды. Анда кёп кызыла, жашла окып, жашуу жолларында жарарча, биринчи билим алгандыла.

Бюгюнлюкте уа ол жабылыпды. Сабийле аз болганы ючюн, эки шолну бирге кыошхандыла. Энди окыучула 2-чи номерли шолгга жюрюйдюле.

Элде акысакылла айтханнга кере, мекямны кырулушу 1922 жылда жаз башында башланганды. Ол жыл биринчи сентябрьде сабийле окуп тебегендиле. Аны юсюнден элде акысакылладан бири Тёппеланы Ханалий былай дейди: «Мен эшиттенген, жыйырма экинчи жылда, жаз башында белгили революционерле Энейланы Магомет, Мусукаланы Ахмат, аланы биргелерине С. М. Киров да келип, былайда школ ишлерге оюу этедиле. Ол кюн окыуна Заюковдан ёнюз арбала бла туфрла ташып башлайдыла. Элде да уста ишчиле кёп, тышындан келгенле да болур эдиле. Кыыстау ишлеп, кыыкса заманны ичине бу уллу журтну сюегендиле. Ары дери уа былайда кыатында межити бла медиресе бар эди, деп эшиттенге».

Мектепни ёрге жаны эски кыабырстанды. Чабдарланы Сюлемен хажи да ол кыабырлада жатады. Бу сыйлы адамны атын нек сагындык дегенде, бу журт аны терек бахчасында ишленгенди. Аны юсюнден Махийланы Шаухалны «Унутулмазлык жылла» деген кытабында былай жазылады:

– 1922 жылда Чабдарланы Сюлемен хажини терек бахчасыны кыатында жангы шолну кырулушуна таш ташыу башланады. Уллу жыйылыу болуп. Адам кёп эди. Биз, кюнлюмчо сабийле: Тёппеланы Салах, Рамазан, мен эм башхала – халк жыйылганын керюп, ары чалдык. Гочаланы Адыхамны юйюню кыатында, кёпюрдөн ётюп, халк жыйылган сыртха чыктык. Жыйылганын не эсе да бир затны сакыйла эдиле. Бир заманда:

«Келдиле, келдиле!» – деген ауазла эшитилдиле. Бир кесектен таш хунаны кыатында тачанка тохтады. Андан ючуелен тюшдюле да, халк жыйылган жерге келип, адамла бла саламлашадыла. Биз Энейланы Магометни бла Мусукаланы Ахматны таныдык. Ючюнчюлери, сахтиян тууркасы болган, Сергей Миронич Киров болганын артарак билдик.

Шаухал бола турган ишни кеси кёзо бла кергенди. Белгили революционер С.М. Кирову ол экинчи кере келгени эди Кёндөлөнге. Ары дери ол 1918 жылда январьда келгенди. Ол жол аны нёгерлери белгили революционерле Энейланы Магомет, кыарачайлы жаш Алийланы Омар, Мусукаланы Ахмат, Ностуланы Юсюн болгандыла. Ол жол алайда малкыарыладан атлы полк кыуарлганды. Аны санында 1500 таулу жаш болганды.

Алай бла, жыйырма экинчи жылда инсан уруш алыкча тохтагынчы окыуна, жангы власта адамлагга билим бериюню кыолгга алган эди. Бийик таула арасында орналган Кёндөлөнде да шолнуу кырулушу башланды.

Ары дери уа, башында айтханыбызча, бу тийреде медиресе, кыатында межити да болгандыла. 1898 жылда Кёндөлөнде айдан артык туруп кетген эди белгили оруслу жолочу Александр Соборнов. Арта аны «Родина» журнал-

ны «Всемирный путешественник» бёлюмюнде хапары басмаланган эди. Аны бир кесеге бла сизни шагтырей этейик.

«Нальчикден сыртла бла жол ёрге барады. Эки черек Бахсан бла Кёндөлөн суула бирге кыошулган жерде тау эл Гунделен орналыды. Аны аллында уллу

ды. Ала да, бирси юйлеча, ташдан кыалангандыла. Юйледен иги да уллуудула. Таматаланы айтханларына кере, бу эл эминадан эм башха сылтауладан жети кере чачылып, анча кере жангыдан кыуарлганды. Мында жаланда таулула жашайдыла. Ала аруу адамладыла, алаамат кыонакбайладыла. Межитледе, намаз этгенден сора да, таулуланы сабийлери окуйдула. Ол дин бла байламды. Эфендиден кыауум жыл окуп, айырмалылары билимлерин андан ары ёсдюрюп муратда Стамбулга, Бухарага барадыла».

Совет власты келгенден сора уа, межитле, медиресе жабыладыла. Аланы орунларына мектепле ачылдыла. Кёндөлөнде уа алай болганды. Башында сагынганыбызча, медиресе, межит болган жерде школ ишленгенди.

Андан бери жюз жыл озганды. Сау ёмюр. Ол кезиге элден кёп кызыла, жашла бошагандыла бу шолну Бюгюнлюкте уа анда хал кыалай болур? Андан бир хапар билейим деп, Кёндөлөнге барганма. Тёппеланы Ханалий бла мектепге ётдюк. Жюз жыл мындан алда ишленген журт, бош кыалып турады – кыабаклары бузулуп, арбазында малла. Терезелерини асламысы сынылдыла.

Башкыарлары да кыатыдыла. Оюлган жерлери жокды. Алай адам ичинде жашамаган, ишлемеген журтла терк тозурайдыла. Бу уа тарых магьаналы мекям болганы себепли, аны сакыларга керекди. Бир-бир эллиле айтханнга кере, бир мюйюшонде, мында окыгунлагга, ишленгенле аталган музей кыурап, кыалганын а жаш юйюрлеге жашарга юлешеле, иги иш боллук эди. Арбазы да эркинди. Адам жашарга тап жерди. Дагында ичинде адам жашаса, оюлмай, чачылым сакыланыр эди. Сора кыачан ишленгени жазылып мюйюшонде кыанга да орнатылырга тийишли болур.

Аллай ишле аны тарых магьаналыгыны унутулмазлыгына себеплик этерик эдиле.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Жамауат биригиледе

Ахшы башламчылыкыла, сейир муратла

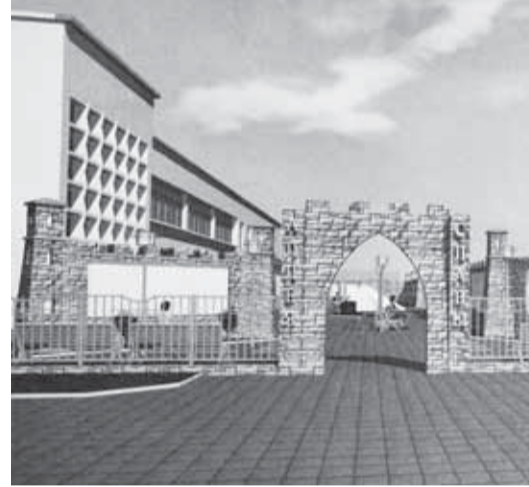
Абаданлагга хурмет эте билиу, маданият, тарых хазналары, одет-тёрелени саклау бизни миллетни не заманда да айырмалы ышанлары болгандыла. Уллу Ата журт урушну кезиунде аскерде эмда урунууда жигитлик, жигерлик да этген, мамыр жашауда да халкны атын иги бла айтдырган тамата төлюге адамларыбыз ыразылыкларын билдире биледиле. Аллай инсанларыбызны юслеринден жаш төлюге айта турурга кереклиси да баямды. Бу ишни бардырыуда ветеран организацияланы кыыйнлары уллуду. Биз бу кюнде Черек районун аллай биригуюно башчысы Чеченланы Георгий бла тюбешип, аланы жамауатха магьаналы башламчылыклары бла шагтырейленгенби.

Георгий Аллахбердиевич шёндю «Махтауу аллеясы» деген проект бла кюрешеди. Ол аны Кыашхатауда кёп болмай жангырытылган Маданият юйюнг жанында кыуарга суюди. «Биз аны сагышын былтыр окыуна этген эдик. Ол кезиуде району башчысына кирип, оюмуу туура этеме, дагында кесибизде музей болурга кереклисин да белгилейме. Сейир этерик да болурсуз, алай бизде бир музей да жокду. Алай бла айтханымы ол дурус кереди, себеплик этерге дейди», – дегенди тамата.

Аллеяны бир жанында Черек аууздан Уллу Ата журт урушха кетгенлени суратларын салырга суюдиле. Тергеулеге кере, аланы саны юч мингге жете кетеди. Бюгюнлюкте

башчысы да дурус кереди. Ала республиканы Правительствосуна жазгандыла, алай андан жууап энтта да келмегенди. Кырал прогнамаланы бирине кыошулуп, онг табарга болур эди деген хыйсап бла Чечен улу проектти Москвага

мингден аслам сурат, тийишли шартла да жыйылгандыла. Аланы ветеранлары, урушда жююлганлары жууук-ахлулары келтиредиле. Халккыга муратыбызны туура этер ючюн, район газетде билдириуле этилгенди.

Экинчи жанында уа тылда урунганлары, артада мамыр жашауда жетишилери бла районну, миллетни атын айтдырганлары суратлары ишлениркидиле. «Аллай адамларыбызны юслеринден бириккен картотека болмаганы бек осалды, аны ючюн бу ишни этген кыыйнды. Болсада биз аны аз-аздан тамамлай барабыз. Адамларыбызга да келигиш, кыатышыгыш, билдиригиз деп айтханыла турабыз. Жаш төлюбюз, тышындан келген туристле да керсюнле кыалай айтханы инсанларыбыз болганын», – дейди ветеран организацияны башчысы.

Проектин кыуардан алгга, Георгий Аллахбердиевич, Владикавказга барып, «Барбашово поле» деген эсгерте комплексге кыараганды. Кыашхатауда аллеяны уа таулу миллетни архитектура оюуларына кере жарашдырырга дейди.

Музейде уа, башында айтханыбызча, миллетни тарых-маданият байлыкларын ачыклаган затла кергюзтюлюкдюле. Чечен улу билдиргенича, анда хар эли да кесини мюйюню боллукду: «Аны юсюнден да айтханыбыз халккыга, аберилеригиз бар эсе келтиригиз деп да тилегенби».

Тергеулеге кере, бу ишни тындырырга он миллион сом чаклы керекди. Ветеран организацияны башламчылыкын районну

Унутмау

Эсде тутууну сагытлары

Тогузунчу майга дери айдан аз заман кыалганды. Ол кюн биз барыбыз да совет халк дуняны

фашистледен азат этгенин эсгереди, урушну жигитлерини юслеринден айтабыз. Бу кюнде Кыабарты-Малкыар кырал университетде Педагогика, психология эм физкультура-спорт билим бериюню институтунда «Эсде тутууну альбому 1941-1945» деген куратор сагыт бардырылганды.

– Жаш төлю бизни кыралны битедунгия тарыхда жерин билдире керекди. Уллу Ата журт урушда адаммын неда жуугун тас этмеген юйюр кыалмаганды. Битеу халк сынаганды он кыыйынлыкны юсюнден студентлени билимлери теренирек, толурак болур ючюн, кыолубуздан келгенин аймайбыз, – дегенди институту башчысы

Ольга Михайленко.

Куратор сагытта КыМР-ни Парламентини депутаты, экономика илмуланы доктору Уяналаны Борис бла «Память в наследство» деген жамауат организацияны таматасы Мария Котлярова сёлешгендиле. Бу магьаналы тюбешюуде 115-чи кавалерия дивизионы жигитлиги да сюзюлгенди: анда 5500 адам болганды, аладан 3500 – кавалеристле. Жарсыугга, фашистлени сауулары, танклары да кёп болганды, алай бизни жигитлерибиз артха турмагандыла, жанларын,

дыла. Аланы башха жерге кёчюребиз дегенде, Мартыновкада жашаганла ыразы болмагандыла: ала ол кыабырлагга кыарап, сыйлап турадыла. Кыонакыла университетни библиотекасына Уллу Ата журт урушну юсюнден кытапла бергендиле.

Ата журтубузну кыоруулай, бергендиле. Ростов областыны Мартыновский районунда бюгюнлюкте хар тамата, сабий да биледи аланы жигитликлерин. Кёп кыабырла адамланы арбаларында-

ханын сурап, билип, аны бла байламлы шагтылык кыагытланы жыйып башлайдыла. Мамыр жашауну багьалайдыла».

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

БЕЛГИЛЕУ

Пионерияны жулдузу бюгюн да жарыйды

Къабарты-Малкъар къырал университетде В.И. Ленин атлы Битеусоюз пионер организацияны 100-жыллыгына аталган «төгерек стол» бардырылганды. Анга кызыл галстукла кысып, акъ келекле, къара тебен жанла бла вожатыйле болуп ишлегенде келген эдиле.

«Россейни умуту» деген жамаут организации бизни республикада бёлюмюно таматасы Алёна Чернова СССР-де пионерле къалай жашагъанларын эсгергенди. Кертиси бла да, хар сабий сакълай эди пионер болур кюнөн. Къартлагъа болушхан, школлада низамны тутхан, билимге итинген да пионерле эдиле. Уллу Ата журт урушу кезиунде да кёл пионерле жигитликери бла атларын айтдыргъандыла.

Совет Союзда юйретуу иш къаты баргъанды. Пионерле миллетлени араларында шухълукъну кючлендириуге да къошумчулукъ этгендиле.

Педагогика институтну доценти Малкъарлары Рахима бакалавриатда, магистратурда да вожатыйлени хазырлау модуль болгъаны билдиргенди. «Бизни университетни студентлери «Смена» битеуроссей сабий арада «Волонтер», «Чыгъармачылыкъны академиясы» деген эм башха проектлеге къатышхандыла, иги ишлегенлери ючюн ыразылыкъ къагъытла,

грамотала алып къайтхандыла», – дегенди ол. Педагогика, психология эм физкультура-спорт билим беруино институтуну директору Ольга Михайленко урунуу жолун вожатый болуп башлагъанын айтханды. Ол пионер

не эди. Ольга Михайленко пионерия энтта да кюч алып деген жарыкъ умутун билдиргенди. Университетни библиотека ишчилери байрам бла байламлы китап кёрмюк къурагъандыла, китапланы къатларында барабанла,

пилоткала, галстукла, пионер грамотала салгъандыла. Эсибиздеди ол узакъ зауукълу пионер жашау! Бюгюнлюкде аны жангыдан къурала тургъаны кёллендирады.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.
Сурат авторнуду.

ЖОРАЛАУ

Жигитле унутулмазча, агъачла да жашнарча

Кёл болмай, Уллу Хорламны 77-жыллыгына жораланып, КъМР-ни табиғат байлыкъла эмда экология министри Шауаланы Илиясны башчылыкъы бла «Эсгеруино бахчасы» акция бардырылганды. Ол Нальчикде Хорламны паркында ётгенди. Анга министерствону, агъач миюкленди келечилери эм экологтерла да къатышхандыла.

Акцияны чеклеринде биз жыл сайын Уллу Ата журт урушда жоюлгъан аскерчиле ючюн терекчиле орнатабыз. Бюгюн а аллегда эмен, кюйрюк, акъагъач эм Мурдан келтирилген къатапа терекчиле саллыкъбыз.

Бу магъаналы ишге жамаутны тири къатышханы бек къуандырады. Эки жылны ичинде республикада 270 миңг терекчиле орнатылганды. Аланы хар бири энчи адам бла байламлы болгъаны уа бюгюн багъалады, – дегенди Шауаланы Илияс.

Ол айтханга кёре, бу жол акциягъа иги кесек жаш адам къошулганды. Быллай магъаналы ишле жанларын-къанларын аймагъан жигитлени эсде тутаргъа эм экология болумунда игилендириге себеплик этедиле.

Быйыл терекчилени тюрлю-тюрлю сортларындан 221 миңг чакълысын салыр мурат этиле-

ди. Саулай алып айтханда, акция баргъан кезиуде къыралда Уллу Ата журт урушда жоюлгъанлагъа

деп 27 миллион терекчиле орнатыллыкъды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

РЕЙД

Газгъа кеслери алларына къошулгъанланы ачыкълайдыла

Кёл болмай «Газпром межрегионгаз Нальчик» бла «Газпром газораспределение Нальчик» биригиуленди келечилери Урван районну Кахун элинде газ ызыгъа эркинликсиз къошулгъанланы ачыкълар мурат бла рейд бардыргъандыла. Аны юсюнден бизге компанияны регионда пресс-службасындан билдиргендиле.

Газчыла уллу юйлери, арбазларында теплицалары болгъан, эсеплеген прибор бла уа кёл отлукъ ючюн аз тёлегенле жокълагъандыла эмда газ ызыгъа эркинликсиз къошулгъанладан ючеулен ачыкъланганды. Ала бла байламлы тийишли къагъытла жарашдырылып иш ишлени келечилерине берилгендиле, законсузлукъ иш этгенлени уа ызыгъаларын кесерге тюшгенди.

Саулай алып айтханда, жылны башындан бери газгъа эркинликсиз къошулуу бла байламлы 257 бузукълукъ ачыкъланганды. Аладан бёлюмге 8 миллиондан аслам сом къоранч этилгенди. Аллаи бузукълукъла этгенлеге 201 административ иш ачыгъанды эм тазирле салынгандыла. Аны бла бирге РФ-ни Уголовный кодексини 215,3 статьясына кёре, законну экинчи кере бузгъанлагъа тёрт иш ачыгъанды.

Биз быллай рейдлени терк-терк ётдюрюрге кюрешебиз. Бузукълукъла экономика жаны бла къоранч салгъанларындан тышында, жалгъау

ишлени кеслери алларына бардырып, кеслери-не, башхалагъа да къоркъуу саладыла. Газ бла байламлы жумушланы специалист тамамларгъа керекди. Алай болмаса, уллу хатагъа тюберге болукъды, – дейди «Газпром межрегионгаз Нальчик» компанияны таматасы эм «Газпром газораспределение Нальчик» биригиуно толтуруучу директору Залим Вороков.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Пенсия Фонд

Аналыкъ капиталны окъуугъа къоратыргъа

Аналыкъ капиталны программасы ишле башлагъаны, аны сабийлени окъуугъа хайырланаргъа сюйгенлени 1,3 миллиондан аслам адам билдиргенди. Ачханы ол жумушха къоратууны быйыл атааналы 17 проценти сайлагъанды.

Пенсия фонду (ПФ) регион бёлюмюнде аныгъатханларгъа, сертификатны сабийни окъууна бериге анга 3 жыл толгъан эсе жарайды. Сёз школгъа дери билим беруино юсюнден бара эсе уа, тюз тугъанындан сора. Ачха усталыкъ алуугъа хайырлангъа эсе, инсан 25 жылдан тамата болмазгъа, ол сайлагъан учреждение Россейде орналыргъа эм юйретуу ишни бардырыргъа эркинлиги болургъа тийишлиди.

Заявленияны МФЦ-да, фонду жер-жерди бёлюмюне барып неда сайттан инсанны энчи кабинетинде, къырал жумушланы порталында жарыгъа жарарыкъды.

Билим беруу учрежденияны бла Пенсия фонду араларында келишим этилген эсе, сабий ары окъургъа киргенини юсюнден къагъытны копиясы изленирик туюлюду. Бюгюнлюкде ПФ-ни усталыкъгъа юйретген окъуу юйле бла билим беруу 2,3 миңг эмда школгъа дери билим беруу организацияла бла 23 миңг келишими барды.

Эсгертиу: 2022 жылны февралында аналыкъ капитал, 8,4 процентке кёбейтилгенди эм биринчи сабийге – 524 527,9, экинчиге уа – 693 144,1 сом болгъанды. Биринчи балагъа ачха алынгъандан сора экинчи сабий тууса, неда юйор аны интернатдан алып ёсдюрге, къыралны жанындан болушлукъ къошакъ холда кёбейтиледди. Быйыл ол 168 616,2 сомга жетдирилгенди. Сертификатны алыкъа хайырлануу бошмагъанлагъа да къалгъан ахчаларына февралда къошулганды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

СПОРТ

Россейни биринчилигине сайланьрыкъдыла

Бу кюнледе Нальчик шахарны «Гладиатор» спорткомплексинде самбандан СКФО-ну биринчилиги ётгенди. Ол юниорланы араларында бардырылганды. Анга СКФО-ну регионларындан 500-ге жууукъ спортчу къатышханды.

Бу турнирни эсеплерине кёре, Къабарты-Малкъарны спортчулары онтёрт майдал алгъандыла. Кеслерини аурулукъларына кёре, Къудайланы Ислам (35 кг), Рената Халимова (34 кг), Темирлан Бесланев (53 кг), Кантемир Латоков (35 кг) биринчи жерлеге тийишли болгъандыла.

Алийланы Алия (59 кг), Дарья Акимова (34 кг), Темирлан Каншоев (38 кг), Идар Сонов (58 кг) эм Ренат Жекмухов (+71 кг) «кюмюшле» алгъандыла. Жангоразланы Амир (50

кг), Темирлан Шогенцуков (38 кг), Кантемир Суншев (64 кг), Атимир Соблиров (71 кг), Астемир Таов (79 кг) ючюнчю жерге чыккъандыла. Спортчула Антонина Новиковада, Мурат Пшеначевде, Башир Ошуновада, Олег Маховада, Султан Карамышевде,

Руслан Кимде эм Валерий Рахмановада жаруу этедиле. Бу эришулени эсеплерине кёре, Россейни биринчилигине Шимал Кавказын жыйымдыкъ командасы къураллыкъды.

ДОДУЛАНЫ Мадина.

Росгвардия

Суратлада – космонавтла

Росгвардияны КъМР-де Управлениасында Космонавтика кюнюне аталып, сабий суратланы кёрмюкю къуралганды. Гвардиячылары къызлары бла жашлары адам аламгъа чыккъанлы 61 жыл толгъаны магъанасын кёрюткендиле чыгъармала-рында. Жаш суратчыла ала-

ны теренлигин бла кенглигин, космонавтыны жигитликлерин ачыкълагъандыла.

Суратла жарыкъ, сейир болгъандыла. Быллай кёрмюк сабийлени фахмуларын айнаытады, билимлерин терен этеди, аны бла бирге уа къыралыбызны патриотлары болургъа юйретеди, – дегенди Управле-

нианы башчысыны орунбасары полковник Алексей Трушин.

ТИКАЛАНЫ Фатима
хазырлагъанды.

ПРАВО

Бузукълукъла жууаппылыкъдан къутулмазгъа керекдиле

Толтуруучу эм суд органланы келечилери, къырал автоинспекторла бла бирге жолда журуноу жорукъларына бузукълукъла этгенлени жууапха тартылмай къалмазларын жалчытууу сорууларын сюзгендиле.

Чегем районда болгъан кенгешге прокуратураны, жарашдырыуу судьяланы келечилери къатышхандыла. Тюбюнчю бардырыуу башламчысы УГИБДД-ни районда бёлюмюно къуллукълары болгъандыла.

Сёз жууаппы ведомстволаны араларында байламлыкъланы къурауну, жорукъларгъа бузукълукъ этилгенлени юсюнден административ бегимлени жарашдырыуу юслеринден баргъанды. Ол санда жууаппылыкъ административ арест неда машинаны жюрютюрге эркинликни тохтатууу бла байламлы болгъан кезиуде да сюзюлгендиле.

Чегем суд району 1-чи номерли участкасыны жарашдырыуу судьясы Марина Мурзаканова инспекторланы эслерин административ материалланы жарашдырыуу энциликлерине бурганды. «Битеу процессуал документлени толтурууу низамын сакъларгъа, шартланы законлагъа бузукълукъла этмей жыйышдырыр-гъа, инсанланы эркинликлерин бла борчланы аныгъалтыр-гъа тийишлиди. Ол кезиуде сюдде къыралны сейирлерин сакъларгъа, жорукъланы бузгъаны жууапха тартыр-гъа онг боллукъду», – дегенди ол.

Кенгешге къатышханла жууаппы власть органла инсанланы бла къыралны сейирлерин жаланда законлада белгиленген мадарланы хайырлануу сакъларгъа эркин болгъанларын чертендиле.

Ёксюзлени къоруулай

КъМР-ни прокурору ёксюз сабийлеге жашау журтла берилген кезиуде сансызлыкъ этилгенди бла байламлы уголовный ишни къабыл кёргенди. Бузукълукъну жарыкъландырыуу, илму эм жаш тёлую ишлери жаны бла министри алгынчыны орунбасары этгенине ишеклик барды, деп билдиргендиле бизге надзор ведомстводан.

Анга РФ-ни УК-сыны 293-чю статьясыны 1-чи кесегине кёре терслеу материалла ачыгъандыла. Ол къуллугъун тийишлисича толтурмагъаны хатасындан, инсанланы закон бла сакъланган эркинликлерине бла праволарына бузукълукъ этилгенине ишеклик барды.

2020 жылда январь-декабрь кезиуде ёксюз сабийлени жашау журтла бла жалчытуу жумушланы толтура, терленген сансызлыкъ этип, сатыу-алуууу файдасыз бардыргъанды. Аны хатасындан 69 ёксюз сабий заманында жашау журтла къоллу болмагъандыла. Аны

бла бирге уа къыралны бу соруу бла байламлы борчу ётгенди. Терслеу материалла сюдно къараууна берилгендиле.

Ахча оюн къурагъанды

2021 жылда июльда республиканы инсаны байыкъланы мурат бла Гагарин атлы орамда адам да жашамагъан мекямгъа ахча ойнаргъа жарагъан аппаратла келтиргенди. Законсуз къуралгъан бизнесини башын жулур ючюн а, кирген жерде «Букмекер контора» деген жазууу такъгъанды. Ызы бла ол ишге эки тиширинуу алганды. Аланы оюн законлагъа тийишлиликде къуралганды деп алдагъанын айттырчады.

Оператив-излеу жумушланы толтурган кезиуде КъМР-де МВД-ни экономика аманлыкъларгъа къажуа бёлюмюно къуллукълары ишеклини аманлыкъчы ишин тохтатхандыла. Ахча ойнагъан оборудование сыйырылганды.

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие управлениасыны къуллукълары ишекликке РФ-ни УК-сыны 171.2-чи статьясыны 1-чи кесегине кёре терслеу материалла ачхандыла. Ол ахча оюн къурагъа эркин этилмеген жерде энчи автоматланы хайырлануу, оюн къурагъаны эм бардыргъаны ючюн жууапха тартыллыкъды. Терслеу материалла сюдно къараууна берилгендиле.

Полициячыны жолда сюркегенди

Быйыл 1 апрельде кюндоз 12 сагъатда Лескен районну Аргудан элинде жолда журуноу къоркъусулугъу жаны бла инспекторла машинаны тохтатхандыла. Аны водителениден кеф болгъанында бла къалгъанына тинтиледен ётерин излегендиле. Алай эр киши алагъа бойсунмай, полициячы эшигини къатында сюеленине да къарамай, машинасын тебиретгенди. Право низамны сакълануу бузукълукъну тыяр мурат бла эшикден тутханды. Бу кезиуде водител жолгъа чыгылып, къутулур мурат этгенди. Инспектор чыгылып, жарала алганды. Бузукълукъ алайдан къачып кеткенликке, къысха замандан полициячыла аны ачыкълагъандыла.

Бу шартла бла байламлы РФ-ни СК-сыны Урван районда бёлюмюно къуллукълары РФ-ни УК-сыны 318-чи статьясыны 1-чи кесегине кёре терслеу материалла жарашдыргъандыла. Ол власть органы келечисине къуллугъун толтурган кезиуде саулугъуна артыкъ уллу къоркъуу болмагъан заранла салгъаны ючюн жууапха тартылганды.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима
хазырлагъанды.

Билдирюу

Эсгертмелени сакълыйкъ!

муниципал районлада бла шахарлада къураллыкъдыла. Ол жумушла «Маданиятны волонтерлары» жамаут атында кытышулары бла барлыкъдыла.

КъМР-ни Маданият министерствосу къурагъан тематикалы субботникледе ишлени башлардан алгъа акциягъа къошулгъанланы бары да махемелени келечилери айтхан

тарых билдириуге тынгыла-рыкъдыла. Маданият програм-мала эсгертмелени къатларын-да да къураллыкъдыла.

Хар сюйген адам акциягъа къатышаллыкъды, аны ючюн Добро.ру порталда регистра-цияны ётюп эм тюбешиуге къошулуучу заявканы бер-ирге тийишлиди. Тюзюн-лей ссылка: <https://dobro.ru/event/10155998>

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приёмный – 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь – 40-03-24. Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛОМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68. Экономика – 42-66-73. Культура – 42-66-76. Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Окмуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылуу – 42-37-94. Энчи корреспондент – 42-68-72. Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла къагъат жюрютмейди. Кёл жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артка къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланган материаллада айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылган 5–6 бет) кёню алмайды.
Газет Связны, информация технологияланы эмда асламлы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор къуллукълары (Роскомнадзор) Къабарты-Малкъарда управлениасында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер – ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Старополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта связны федеральный Управлениасы жууаплыды. Телефонна: 76-01-21
Газетлени розничнагъа сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды. Телефон: 42-69-34
Газет ийыкъда оч кере чыгъады – геуогре, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда кёл салынады. 20.00 сагъатда кёл салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА: Османланы Хыйса – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарыны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле), Ахматланы Люзаза (3-чю, 4-чю бетле) – корректорла.
Тиражы 1649 экз. Заказ № 731
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:
360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru